

je. Augustus mindkettőben központi szerepet tölt be; főpapi (pontifex maximus) minőségében ő szentesíti a rituálét, s ugyanakkor ő az uralkodó család feje is.

A szereplők felvonultatása tehát szigorú protokoll szerint alakul. Megfigyelhető, hogy a rituális menetben előkelő helyen vonuló alakok inkább öltözékük, gesztusaik, hatalmi jelvényeik és tisztségeik szimbólumai alapján, nem pedig egyedi vonásaiknak köszönhetően azonosíthatók. A külső jegyek jobban érvényesülnek a császári család tagjainak (mindkét fríz esetében) pontos hierarchiát követő bemutatásánál, s emlékezzünk rá, hogy egyedül az ő kiváltságuk a képmások őrzésének joga (ius imaginum).

Ez a részletesen bemutatott ünnepi felvonulás sosem történt meg, nem is történhetett meg, sem i. e. 13-ban, amikor is Agrippa volt az

Augustus által kinevezett trónörökös, hiszen ebben az időben a császár még nem viselte a főpapi (pontifex maximus) tisztséget (csak egy évvel később nyerte el azt), s még kevésbé kerülhetett rá sor i. e. 9-ben, Agrippa (i. e. 12-ben bekövetkezett) halála után, amikor Tiberius és Drusus Illýriában és Germaniában tartózkodtak. Ez rávilágít az ábrázolás ideológiai tartalmára. Nem a történelmi valósághoz ragaszkodás a döntő, inkább egyfajta, az eszményiséget hirdető világképről van szó, mind a dinasztia sorsára, mind pedig – és ez a lényeg – a hatalom sorsára, annak történelmileg állandó, az idők során változatlan értékére vonatkozóan. A vizuális elbeszélés tehát olyan atmoszférában zajlik, amelyben megállni látszik az idő, ritmusában, menetében pedig minden szünet vagy módosulás jelentéssel bír. Gondoljunk csak arra, miként különül el a császári család tagjainak sora (mintha csak hatás-

63

63. A római Ara Pacis Augustae, a déli oldal Augustus néhány családtagját ábrázoló részlete, i. e. 9